

Előfizetési ár:

Egész évre..... 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre.... 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

K O R U N K

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Budapest,
IV. szarka-utca 5. szám.

Kéziratok nem adatnak
vissza.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Kador Sándor.

Peitler Antal József

váczi püspök urhoz.

Érdemeid ragyogóbb emléket emelnek a napnál,
Bárha szerénységed barna homálya övez.
Mint a ligetnek ölében ibolyára vezethet az illat:
Ugy lennek Te reád mind az erényszeretők.

Fürteiden leng már az időnek ezüstkoszorúja,
Ámde nemes sziveden nem csak a pálma honos.
Krisztus bajnokaként az *olajt* úgy hinted a tűzre,
Mint kívüled e hazán senki se tenni merész.

Majdha föléled e láng s az igaz hit fénye világol,
Melynek ezélja lapunk, ott leszesz, ott legelül!
Mert Te valál, ki „Korunkra“ olajt öntél legelőszőr,
Míg más bűn a pokol lángjain önti el azt.

Mint a pokollángok, kilobognak a többi lapok mind,
Mert hordó számba szívja be mind az olajt,
S mégis az egyház szent földelére röpkölnek az üszkők,
Mert a *tűzoltók* mind léha, dolog kerülnök.

Minket a szent meggyőződésnek lángja hevit csak,
Ámde kegyes jobbold mégis az utmutatónk.
Majd példára a többiek is lámpánkba ha öntnek:
Ezt is mind Te neked fogja köszönni szívünk!

A hiuság.

Latinul: vanitas. Van itt az; tehát van mit csépelünk.

Miattunk lehetne akármennyi, kisebb gondunk is nagyobb volna, hogyszem annak az *üres* szalmának cséplésére vesztegetnök időnkét, ha csak komolyabb erkölcsi okok nem kényszerítenének rá; minthogy pedig érdemesebb tollak nem akarnak a szuroktenger sötéten habzó hullámaiba merülni, meglehet, esupa hiuságból; mi vagyunk kénytelenek a társadalom testén soha nagyobb alakban nem mutatkozozott kórságos daganatot: a hiuságot, tollunk hegyével egy kissé megérinteni, mert szerintünk minden gonosznak ez a gyökere.

Azt hisszük, tudományos, lélektani definiíóját e kórságnak bátran elhagyhatjuk, mert a bölcsőtől a kóporsóig ott találjuk az ember minden lépésénél, tehát nem ismeretlen. Mindenütt látjuk, csak önmagunkon nem. Különben e kancsal álvakság jobb is, mert sokan elundorodnának maguktól, ha azt az *ürességet* látnák, mely a különféle aranyos keretek és ragyogó czafrangok közepén a bálványozott *én* identitására vallana.

A hiuság oly erős gyökeret vert az emberek vérében, hogy már a tudósokat is megvesztegette s kezdtek pártokra szakadni s akadtak oly hiu-

tudósok is, kik a hiuságnak védelmére kardot, akarjuk mondani tollat rántottak s habár magát, mint olyant utálatosnak nyilatkoztatták is, de következményeiben magasztalták, állítván, hogy legtöbb és legnemesebb erénynek *rügója* s így nem csak nem szabad fölötte pálczát törni, sőt ki-méletet, ápolást és dédelgetést érdemel, mert utilitaris szempontból a dolgoknak csak végeredménye az, mit a latba lehet vetni.

Mi azonban nem csavargunk a modern tudósok fényes útján, hol a hiuság vakítás nélkül még egy *athlétát* sem hagyott, hanem inkább haladunk a lelki szegények szerény ösvényén, hol a *borongó sötétségben* se a tengelyén megfordult agy kihulló meteorjai, sem a modern pogányság által kövé vált sziveknek a surolás által örökké pattogó önzésszikkraí meg nem kápráztatnak, egyedül csak a szerénység szende világa vezet.

Mellettünk sokan elröpülnek a hiuság szárnyain, evező tollaikat jól bele mártva a korszellem aetherébe s a fejszedítő magaslatok tetején a *jól felfogott érdekek* fényében ragyogtatják magukat szánakozó mosolylyal pillantva le a korszellem iránt semmi fogékonysággal nem bíró lelki szegényekre, kik egy-egy világra szóló repedt agy gázvilágánál még nem sorakoztunk az erkölcsi barmok üdvözítő modern zászlai alá.

E dicsőségesen lengő zászló alatt látjuk a hiu bölesekét, kik már csak azért is hoznak ki agyvelejükéből, a nagy semmiségből új rendszereket, mert hiuságukat sértené, ha valami módon nem tudnának nevezetességre szert tenni.

Capite foetet piscis.

Ha még azok is képesek áldozni a hiuságnak, kiknek a kegyes Alkotó talentumot adott, s ha e talentumot esupa hiuságból üzérkedő kufárkodással magának a Teremtőnek amortizációjára fordítják, képzelhetjük, hogy miként kufárkodnak azok, kiknek összes vagyonuk csak a külső figura.

Amazoknak delejtüje a gög, emezeké pedig a divat. Mindkettejük egy fán terem. Illatuk egy; amaz szédít, emez bódít, mindkettő megveszteget; mindkettő kórság, mindkettő mételey;

kort egyik sem ismer, de amaz mégis inkább a *régi, porhanyó talajt*, emez pedig az *ifju parlagot* kedveli inkább. Ha az a szerencsétlenség fordul elő, hogy egy talajon virul mindkettő, akkor teremnek a Herostratusok, Heródések, Nerók, Caligulák, stb.

Az álbölcsek a legszebb tettek rügójául magasztalják a hiuságot s igazuk is van, mert csakugyan semmi sem *rüg* nagyobbat az erényen, mint a hiuság.

A valódi erényt korunk vaksága miatt kevesen veszik észre, mert ez ibolyaként a legszerényebb helyeken sarjadzik s nem is nagy bőségben; ellenben az imitált aranyat könnyebben észre lehet venni, mert a rafinéria gyarából özönnel kerül az ki s a híg velejük azzal tömök meg erszényüket, a mivel lehet. Minél erkölestelenebb a kor, e pénz annál nagyobb forgalomnak örvend, tehát annál jobban mellőzik, annál jobban rügják, taszítják az igazat, minél jobban lábrakaphat amaz.

Valaki azt kérdezhetné, hogy hány faja van a hiuságnak.

Ezt bajos volna meghatározni; legalább is annyi, mint a hány csep vér van az emberekben.

Ott megy pl. egy tudós, ki három ivre terjedő értekezéssel gazdagítván valamelyik lipcsei antiquariatust segítéségével a tudományos világ fiókthezaurusát, már a doctori köpenybe burkolózik s onnét fumigálja a számár világot, mely nem talál magára egy általános villámhárítót, pedig nincs jobb villámhárító a számárütnél.

Emit bycikliznek az új világ háromnegyedrészt istenei, kiknek feje bizonyosan a hetedik eget dörzsöli, lábuk pedig *kilóg* a földi légkörbe; ah, de így legalább *észreveszik* s koszorukat gyömiszölnek rájuk a földi nimfák s így legalább ezeket is *észreveszik*. Egy csapásra két legyet!

Amott simul a váczi-utca felé egy fiatal ur, kezében lóggatva a sárga prágai kutyabőrt, fején föltornyosítva a műveltség elengedhetetlen jelvényét: a köcsögöt, a bal szemét üresen, a jobbikat pedig egy kerek üvegdarab alá bujtatva forgatja jobbra-balra, azt hinnék, hogy szemellen, pedig *fordítva*. Azt hinnék, hogy valami

jóképű jogász, pedig ez idén még csak a 8-ik gimnáziumot végzi, lévén mindenben és mindenütt *állhatatlan*, csak az egy táncban nem: ennek a magas művészetnek gyámolító erején tánczol át minden hónapban más gimnáziumba, míg végre a gimnáziumok gimnáziumába, a *jó képű jogászyerekek* társaságába kerül, melynek különben is egész iskolai élete alatt *levelező* tagja volt, most pedig virágzó tagja lesz a váczai-utczában.

A tulsó sarkon valami udvarias hangu *nagysád* inti türelmes várakozásra a czukrászsegédet, hogy a 60 portió fagyalt árát most ugyan nem fizeti meg, de azért csak szállítsa pontosan, mert addig is, míg férje a sikkasztás gyanuja alól tisztán kiléphet, ő és családja csak nem ehetik *mást*, mert már késő volna más czégnél kezdeni. És így tovább.

A szép nemnél hiúság volna időznünk, mert az irigy szem hamar észrevénné, hogy magunknak akarunk tömjént gyujtani, ha az ő hiúságukat vagdálnók, holott ebben minden fejsze kicsorbult. Pedig az volna ránk nézve a hiúság, ha ki nem csorbultna.

Ha egykoron megvalósul Plato aristokratiája a társadalomban, akkor a hiúságot mindenki rügni fogja, mint az erdön járó a bolond gombát, mert ott a hiu emberekre nem vár semmi szerep, se elnökség, se titkárság, se semmiféle czafrang, mert ott csak a legjobbak (*áριστοι*) fognak fölül kerekedni minden szerénységük daczára s ott a hitvány, üres ambitio nem

lesz az erények *rúgója*, hanem a valódi erkölcsök lesznek a *rúgók*, s a modern félistenek a *rúgottak*. Ott korszorú sem kell; minnek az érdemnek? Dobb e hitvány lomot a byciklizőknek!

Kozáry József.

Gróf Gvadányi József élete.

Irta: KOVÁCS DÉNES.

(Mutatvány a szerzőnek most megjelent tanulmányából.)

(Folytatás.)

De, hogy iskolai kötelességéről egy perczre sem feledkezett meg, s a tanulásban mily nagy előmenetelt tett, tanuskodik róla az a levél, melyben dicsekedve tesz erről említést Mindszenti Sámuelnek: „Hogy peddig aggott fővel is tudományokban gyönyörködöm, csak innét vagy, (nem kellene ugyan kitennem, mert *propria laus sordet*) hogy engemet in gyen való kegyelmébül az úristen oly meglehető talentommal áldott meg, hogy az iskolában minden tanuló társaim között első voltam, különösen poésisre és philosophiára nagy hajlandósággal bírtam. Az elsőt az egri parnassusban végeztem és annyi készségre mentem abba, hogy három óra alatt száz distichonokat deák nyelven akkor kész voltam munkálni.“*

Egerből Nagyszombatba vitte anyja, (atyja időközben meghalt,) hol a főúri ifjak akkori szokása szerint az egyetemen a filozofiai tanulmányokat hallgatta. Tanára, a híres jezsuita tudós, Prileszki János annyira megszerette a tehetséges ifjút, hogy százhetvenkét tanítványa közül őt „mint elsőt emelte fel a baccalaureatusságra.“

Kilencz évre terjedő iskolai pályája épp oly kedvező, mint elhatározó befolyást gyakorolt életének későbbi folyamára. A jezsuiták különben minden felekezeti egyoldalúságuk s az ez időben hanyatlani kezdő tanulmányi rend- és módszerük mellett is, még most sem közönséges eredményeket tudtak

* Gvadányi levelei Mindszenti Sámuelhez. István bácsi naptára. 1865. 79. l. Közli: Kelecsényi József.

a közoktatás terén feimutatni, s ezt, éppen úgy mint az egyházban kivívott roppant hatalmukat, bámulatos kitartásuknak, rendszerességüknek s a legcsekélyebb dolgokban is következetes eljárásuknak köszönheték. A Mária Terézia trónra lépte után ellenük felhangzó panaszok mellett is el kellett ismerenie mindenkinek, hogy oktatási rendszerükben volt valami derékség és életrevalóság, melylyel nemcsak a szüléket, de a tanítványokat is megnyerték s feledhetetlenné tették előttük az iskoláikban töltött éveket. Hogy többet ne említsünk, ilyenek voltak a concertatiók, nyilvános vitatkozások, melyek évenként ötször tartattak, s a történeti tárgyu szindarabok előadásai, melyeknek szereplői a növendékek sorából kerültek ki, s úgy azok, mint ezek a szülőkön kívül nagyszámú közönséget vonzottak iskoláik falai közé.

A baccalaureatus is, melyet Gvadányi alig tizenkilencz éves korában elért, négy vizsgáló előtt kiállított szigorlat és nyilvános vitatkozás folytán volt elnyerhető.*

Természetes, hogy az ilyen szertartásos külsőségek megtették a kívánt hatást, úgy a szülék, mint a tanuló ifjuság kedélyére.

Mindez Gvadányira is döntő hatással volt. Az elhittett mag ifju lelkében fogékony talajra lelt. Hamar felgerjedt benne a tudományok iránti meleg szeretet, melynek következtében aztán, mint saját maga vallja „már-már mint katona a könyveket egész ládával hordotta magával s dolgaitól üres óráiban azokat olvasgatta.“

Későbbi költői pályájához is itt kaphatta az első impulzust részint a remekírók olvasgatása közben, részint az iskolai gyakorlatok által, melyek az alsóbb osztályokban költőkől és szónokokból vett helyek utánzásában, a felsőbb osztályokban pedig önálló művek készítésében állottak. Ez iskolázás alatt szívta magába azt a mélyen vallásos szellemet, mely jellemének mindvégig alapvonását képezte, s a század vége felé fölbujánzott atheisták és raczionálisták

* Molnár Aladár: A közoktatás története Magyarországon a XVIII. században I. köt.

A „KORUNK“ TÁRCZÁJA.

Dalok.

I.

*Ha te tudnád édes anyám
Szegény fiad mennyit szenved:
Még az álom is kerülne,
Még éjjel is folyna könnyed.*

*Tán a végzet meglágyulna
Az anyaszív fájdalmára...
Oh, de mennyi átsírt éjed
Lenne enyhülésem ára!*

II.

*Lelkemre hullnak édes álmak,
Mint hull virág a földre.
Takarjátok be édes álmak
A lelkeket örökre!*

*Takarjátok be édes álmak!
Oh hadd legyen nyugalma!
Ne érje többé a valóság
Gyilkos hideg fuvalma!*

III.

*Én imádoztam édes anyám,
Ha szíved nem tiszta arany,
Ha oly jó nem lettél volna:
Nem volnék ily boldogtalan.*

*Fuvalomtól is megvédett
Gyöngéd szíved szeretete.
Nem kimél meg most az élet
Haragos, zord fergetege.*

Varsányi Gyula.

Diogenes és Crösus.

— Herder. —

Egykor midőn a vén böles Diogen Botjával csuszott a lelkek honába, Itt minden birtok nélkül állni látta A kincsfaló Crösust is. „El innen!“ Vigan szólt (s botjával ütött reája). Enyém imitt az első hely: Személyem egész vagyonával ide szálla, S te mit se hoztál, véled el.

MARGIT.

Utazás „Aquincum“-ba.

A „fel s leszállóhely“ körül időt öltő eszegegessel már vagy negyed órája vártunk türelmetlenül „ó budai“ kocsira. Összesen öten valánk, kirándulásunk csak olyan családi színezetű mulatság volt. — De hála az égnek, ott jó már a kocsi: alkotása formájáról is meglátszik, hogy hosszú járatu. A fekete jelző táblán „Ó-Buda határaig“ volt jelezve. Nem sokat gondolkozva a felett, hogy innenszől vagy tulsó határig-e? — beszálltunk.

A vonatvezető a legnagyobb előzékenységgel segíté be a hölgyeket, mi bizony ritka virtus tőle.

A kocsi meglehetősen tömve volt. Az az oldala, a hova mi szorultunk dohányzók számára van berendezve; e berendezés abból állván, hogy a bejárás felé e szó „dohányzóknak“ van írva.

Melettünk még a régi kikopott magyar világból való öreg ur foglal helyett kigombolt kabáttal, míg szürke feszes nadrágja a meleg idő daczára sem tudott leválni róla; — hosszú száru tajtpipából szívja magába a jó ízű verpelétit, alig látható füstöt ergetve — valószínűleg hölgyeink iránti előzékenységből. — Velünk szemben két zsidó bankár — vagy micsoda — ült fesztelenül. A vastagabbik arany gyűrűs ujjait hányta vetetette a légben, meg akarván társát hangos szóval győzni arról, hogy nagyon jól érti azt, a mit az neki explikál. Vastag brittanika szivar himbálódik fogai között, míg társa szerény élvezettel szívja merész hajlása virginiját.

A szögletben ülő szótalan utazó — kinek feje alkatása is elárulja a mélyen gondolkozó kritikust — egész lenézéssel fujta magából győzvarja füstjét, mintha eszébe jutottak volna Csiky Buborékjai: nem az én teremtményem! üssük“, s nagyot rug sarkatlan cipőjével a Buborékok felé. — „Urram?!“ Ez gentri gyerek, ki most megrugott lábá-

ellen műveiben heves kifakadásokra készte. S alkalmassint iskolai szünetidőiben közben sajtótitotta el a hegedűjátást is, melyben egykoruak — így Bacsányi — állítása szerint, a virtuózságig vitte, s mely öreg korában unalmas óráinak elűzője lett.

A nagyszombati egyetem elvégzése után a pályaválasztás kérdése előtt állott. Nem volt nehéz választania. Akkoriban csak a katonai és papi pálya voltak azok, melyekre ambíciózusabb főrangú ifjaink azzal a reménnyel léphettek, hogy nevet, hirt dicsőséget fognak szerezni. A közpálya babérral nem igen kecsegtetett. Az ország ügyeivel külföldben is inkább a köznemesség bajlódott. Gvadányi mint indigéna, még kevésbé léphetett közpályára, mint magyar nevű mágánás ifjaink. A nyugodalmas, komoly papi pályával vidámságra hajló természete nem bárátkozhatott meg, s így nem volt más hátra, mint katonának csapni fel. Családja is kiválólag katonacsalád volt s nemzedékről nemzedékre öröklődött benne e pályához való ragaszkodás. Gvadányi is átöröklötte ezt. Legelőbb a bodzában törököt vágó gyermek előre sejteti velünk a férfiu pályáját. Nemcsak atyja és nagyatyja hagyományos nyomdokait, de saját hajlamát is követte tehát, mikor 1744 január 2-án mint zászlótartó beállott az akkortját Devins tábornok tulajdonát képező Szirmai-féle gyalogezredbe.

Befolyhatott különben elhatározására atyjának időközben bekövetkezett halála, meg az a körülmény is, hogy egyik nagyatyai nagybátyja, Guadagni Ascanius őrgórf, ekkor mint tábornok és hadparancsnok szolgált az osztrák hadseregben. Ennek jóakarátára pedig bizton számíthatott.

Katonai pályájának nyomról nyomra való kísérése talán nem tartoznék egy szorosán vett irodalmi életrajz keretébe, de mégsem mellőzhetjük el azt, nem a teljesség, nem későbbi költői munkásságának megítélése szempontjából. E nélkül sem kerek egész rajzot nem adhatnánk Gvadányi egyéniségéről, sem helyes álláspontra nem helyezkedhetnénk műveivel szemben.

Gvadányira viszontagságos sorst várt a

katonai pályán. Amint III. Károly elhunytával 1740-ben leánya Mária Terézia a megürült trónt elfoglalta, jeladás volt ez az európai fejedelmeknek, hogy a pragmática sanctio érvényességének el nem ismerése czimén, mint a prédára eső vad, megrohanják Ausztria örökös tartományait. A bajor fejedelem s a porosz király rögtön megindították a háborút s példájuk által a lengyel, szárd és spanyol királyt is támadásra ösztönözték. Ez ellenségeket Franciaország szövetségbe egyesítette össze s úgy támadta meg Mária Teréziát. A szorongatott királynét a magyarok önfeláldozó felbuzdulása mentette ki roppant zavarából. A pozsonyi 1741-iki emlékezetes országgyűlésen felhangzott: „vitam et sanguinem“ után Magyarország nagyszerű hadesapatokat küldött a harczterre s állandóan az osztrák fegyverekhez hódítá a hadi szerencsét. De 1744-ben III. Frigyes egy gyors hadjárattal Prágát és Csehországot újra hatalmába ejti. A Szirmai-ezredet, melybe Gvadányi beállott, ekkor Csehországba viszik s a fiatal zászlótartó két csatában is küzd a poroszok ellen. A következő évben az egyesült spanyol-francia hadak meghódoltatják Lombardiát s miután a királyné II. Frigyesel megköti a békét, seregeit Olaszországban központosítja. Ezredével együtt Gvadányit is ide rendelték, hol rövid két esztendő alatt öt táborzásban vett részt. Egy alkalommal, midőn 1747. szept. Andrács éjszakáján, az osztrák sereg a Vár folyón átkelve, Franciaországba ütt, Gvadányi francia fogságba került. Négy hétig volt elzárva Toulon városában, ennek elteltével azonban a hadifoglyok kieserésekor kiszabadult többi rabtársával együtt.

(Folyt. köv.)

TÖVISES UTAKON.

— Történeti elbeszélés. —

Itta.

MUNKÁCSI KÁLMÁN.

(Folytatás.)

Egyre jobban kinozta az önvád, hogy azt a leányt, ki igaz, őszinte szeremmel csüngött rajta, odahagyta egy másikért, aki őt nem

szerethette igazán, mikor oly hűltenül elhagyta.

Pedig a szegény nő, akiről így gondolkozott, most egy magányos kolostorban a Kárpátaljon a világtól elvonulva élve mindig az ő nevét foglalja imáiba, mindig érette esd, hogy az Isten bocsássa meg neki bűneit.

Ő még most is szerette Bálintot, ha nem is merete magának bevallani, mert égbekiáltó bűnnek tartotta egy pogányt szeretni. Neki is sajgott a keble, az ő boldogsága is fel volt dulva, amit részben maga okozott magának, amiért olyan könnyen hitelt adott a rágalomnak; pedig ismerhette férje nemes jellemét.

Bálint egyre többet gondolt Annára, akiről tudta, hogy már övé nem lehet, egyre jobban felelevenedett lelkében az ifjúkori boldog napok emléke, amelyeket Somoskeő várában eltöltött s ezekre visszagondolva, még sokkal setétebbnek tűnik fel előtte a jelen. „Mint a mérges nyíllal meglőtt vad“ mondja maga „kiből a nyilván ki nem szakad, tűzi szíve mély fájdalmát.“

Mikor egy ködös reggelen végkép elbucszott Kékkőtől, mint zarándok hosszú utra kelendő, amelynek maga se tudta lesz-e valaha vége, könnyes szemekkel nézett még egyszer utoljára vissza azon, szírtoromra, amelyen ősi vára állott, egyszerre csak iródeákja, Hartványi Imre, temett oldala mellett, — az egyetlen, aki szerencsétlenségében se feledkezett meg róla.

Lábaihoz borult és úgy kérte őt, hogy vigye magával őt is, ő is követni akarja vándorlásaiban, osztozni akar balsorsában, aki osztozott szerencséjében.

Bálint szótlánul hallgatta végig Imrét és szavainak végeztével meghatottan ölelte magához a derék ifjut.

— Édes Imrém, elhiheted, mily nehezemre esik megtagadni kérésedet, hisz te vagy az egyetlen, aki bebizonyítottad, hogy őszintén szeretsz; voltak, akik sokkal többet állottak hozzám, akikért sokkal többet tettem az életben, azok elhagytak, de te mellettem maradtál. Az Isten áldjon meg érte. Fáj sebzett szívemnek azt felelni neked, hogy nem

höz kap. (Más nem is tudja — vagy nem meri e szót hangnyomattal kimondani) kezében finom, cigárette — mi inkább arra való, hogy tetszelegjen vele, éppen úgy mint monoclija, mit hölgyeink láttára a szeme közé szurt. — Az álmodozó kritikusi bocsánatot kér tőle: nem az ő tyukszemeit értette.

A kocsis lassan döcög: majd meg áll, hogy új vendéget fogadjon magába. Az ut elején nehezen száll ki valaki. A két jó meklenburgi felhasználja a rövid időt arra, hogy össze sugjon, messze vagyunk-e még? bizony nagyon messze.

A kereszt utcák jobbra balra maradoznak el; a Kerepesi ut a maga monumentális „induló-házával“; a Dohány utca sárgáveres zsinagógójával; majd balra az új Rösér bázára; a sárga meszelésű Károlykaszárnya; vele szemben a szűk Dobutca, az ősi Király-utca; az új sugárut ékes-fényes palota sorai — miken ha végig néz mindenváró Ádám ur, elképzeli, hogy Jákob létrája se lehetett egyenesebb, külföld — csak hogy a Sugáruton majd mi lépkedünk a nagy világvárosok mennyországába; tovább a soha fel nem épülendő lipótvárosi „Bazilika“, az osztrák-magyar állam vaspálya épületei; stb. stb. — Az embernek szinte jól esik, hogy ennyi látni való van már Budapesten egyhuzomban.

A közúti kocsis erős horzsolással balra ka-

nvarodik, aztán vágatva halad a „Margit“-hid felé.

Az ős Duna fényes tükre messze nyújtódik alattunk, csillog villog a nap fényében; — méltóságos nyugalommal túri, a mint a fűrge propellerek, a komoly helyi hajók, itt ott egy-egy lassu uszályos felzavarják maguk körül sima felületét. A baloldali partot napvilágitotta köd borítja, mintha délibábos képet, a főváros jövő alakját, ábrándos szép jövőt takargatna, mit halandó embernek csak sejténie, de látni még most nem szabad. Vele szemben a délutáni nap sugaraitól megáryozva a királyi lakkal koronázott „Várhegy“, a kopára — „Szt.-Gellérthegy“ látzanak uszni a báránnyelű égben hűvös árnyékot vetve maga alá.

Tőlünk jobbra a „Margitsziget“ pihen a víz mentén, mintha oda volna vetve a közepére; — szinte látszik a mint a gyenge szellő által megingott parti fűzfák a fodros habba mártogatják a gallyaikat, míg ezer meg ezer dalos madár ágról ágról szökik kellemes csicsérgéssel. Megzendül ez alatt az érces trombita; katonazene játszik ott! a szembe jövő szél áthozza az elhaló hangokat.

Valóságos idill a Duna közepén.

Tul a Margithidon már Budán vagyunk. A főváros nyomról nyomra el-el tűnik; min-

den lépésnél mindjobban érezzük, hogy falun járunk. A házak alacsonyabbak, az utcák hiányosan kövezettek, itt ott igen szűkek, majd egymásba futnak, kanyarodnak minden gondolható logika nélkül. A házak ablakai százféle divatot utánozva majd hosszúak és szűkek, majd furesán alacsonyak s tágasak. Van olyan épület, melyen négyféle alakú nagyságú nyílások vannak. Itt ott tiltakozó ablakra csak bámulnak reánk vissza a mult századokból sötétben, másutt meg éppen mázolatlan vizmosta fatáblák limbáldoznak fáradt hanyagsággal.

A vezető hangja hallik: „Ó-Buda határa“ — (de csak az innenső) „tessék kiszállni!“ — Gyalog kelle folytatnunk Ó-Budán keresztül utunkat.

Az ünnep délutánja a mulató helyekre gyűjté a jobbára német ajkú lakosságot. Minden második ház koresma, s minden koresmában zene: kintorna szól. Egy helyütt még csak most gyűl össze a vendégnép, mind jó képű ó-budai — „bürgér“; a koresmáros kaczagásra ingerlő fűrgeséggel futkos fel és alá s bár terjedelmes volta udvariaságán sok kívánni valót kénytelen túrni s mégis folytonos előzékenységgel hajlong vendégei előtt. — Amott zöldre festett kerítésen keresztül fahordókba ültetett oleanderek, veres terítékű asztalok pirosanak hívogatólag az elmenőkre. A szomszédban kuglizó

vihetlek magammal. De fogadást tettem, hogy mindentől, amit valaha szerettem elszakadok, egyedül Istennek fogok élni; elhagyom a helyet, a tájat, a földet: mindent, ami a régiekre emlékeztet. Uj ember akarok lenni egészen. Hogy lesz-e elég erőm ehhez, magam se tudom; az a setét jövő setét titka... De most Isten veled édes Imrém!

Megölelte, megcsókolta Hartványit, aki reszketve rebegte el a végső bucsu szót, azután szétváltak és mentek, — az egyik napnyugatra, a másik napkeletre.

Bálint, hogy erőtt kérjen utjához a Mindenhatóhoz, könyektől elfátyolozott szemekkel felnézett az égbe, amelynek végtelen ürében darvak csapatja uszott tava, mint egy futó felleg, szebb, boldogabb, melegebb országok felé.

Az jutott eszébe, hogy ő is elmegy arra, amerre e madarak szállanak; ahol azok új hont találnak, talán ő is hazára fog lelni.

És folytatta utját az ökörnnyáltól fényes mezőkön tovább.

Hanem, amit a madár megtalált, azt az ő honszerető szive nem találta meg sehol, — az édes hazát.

X.

A szép menyasszony.

Ök boldogok! . . .
Schäke-pevre.

Amerre csak a szem ellát a szétterülő rónaságon, vakító fehér hólepel kápráztatja a szemet mindenütt, a mely összeülkeznél látszik a borongós ég szürke ködfátyolával. A zuzmarás fákon szeszélyes alakú hóvirágok nyílnak, a sivitó éjszakai szél által varázsolva oda. Néha-néha fagyos fuvalom futása megmervült ligeteken, csodálatos csilingelést vive véghez az összeérő ágak között. Sehol egy élő állat, de még egy eltévedt madár sem látszik a zord, kietlen tájon; a derlepte pázsiton is csak egy ut nyoma vezet tova.

Messze, messze, mint valami setét pont, látszik Somoskeő faluja felé egy férfi haladni ez egyetlen nyomon küzdve a széllel, mely szemébe verdesi a havat s köpönyegét iparkodik lefujni válláról. Komor tekintetű arcát pirosra csipte ki a hideg, szakállát és

hajfűrtjeit egészen megőszítette a zuzmara, szemeiben könyök csillognak a hidegtől, de melyek rögtön megmerevednek.

Ki lehet a szegény vándor, ki akkor is koszál odakünn, mikor még az erdő vadai is meglapulnak mohos rejtékekben, ki még akkor is küzd a hófuvátággal, dermesztő idővel, a mikor a lég madarai is elbujdosnak, a ki alig lihegve törtet előre a süppedékes hóban, pedig jóformán az utat se látja maga előtt?

A szegény vándor, a kit sehol se vár me leg kandalló, kinek sehol sincsen otthona, ki mindenünnen ki van taszítva . . . Balassa Bálint! Ó nem törődik a borzasztó idővel, — viharos lelkéhez épp ilyen viharos idő illik.

Komor egykedvűséggel hallgatja az egyre közelebbre látszó falu ván harangjának kongását; visszacseng fülében a zúgó hang, épp enny, mint mikor a lélekharangot huzzák. Elgondolja magában, milyen jó volna, ha számára huznák már azt, akkor legalább nem érezné többé ezt a tépő szívfájdalmat, a mely a zord viharból is jobban kinozza őt.

El-elsívit a bőszülten nyargaló szélvész füle mellett, úgy veszi észre, mintha az vadul kacagva fölötte, mintha azt mondaná neki: Így kell neked! Még csak meg se haragszik érte reá; tudja, hogy igaza van neki.

A harang egyre erősebb hangon kong, nem is haldoklóknak szól az, mert valamennyi harangot huzzák a toronyban, hanem bizonyosan valami ünnep van ma. Mit tudja a szegény vándor, micsoda nap van, hisz neki mindegy; köznap ünnepnap, egyaránt kinos reá nézve.

Hanem azért meg nem állhatja, mikor a nyitott templomajtóhoz ér, hogy be ne menjen rajta; talán könnyebbülésre talál odabent.

Belép a kis templomba, amelyet telve lel jobbágy-népséggel, a kik mind ünneplő ruhákba vannak öltözve; a férfiak kék dalmányokba, birkabőrös bekecsekbe, az asszonyok csikos katrinczákba, csipkés keczelékbe; arcaikról is ünnepélyes hangulat olvasható le s mindnyájan várakozásteljesen vetik szemüket a fő ajtóra.

van; itt már neki gyürkőzött a társaság; ingujban kigombolt kabáttal állva-ülve a sárga árpalétól — vulgós sőr — és játék hevéből neki pirult arczczal kíváncsian nézik a guruló golyót, a mint a fabábok közé ront.

Valami érkezett utazó szekere gördül végig a gránittal kövezett utcán — süketítő zörgésével belevegyülve a százfelé zenélő sipláda-, ujjongó zajongás — s dévaj kacagás közé.

Végre elmarad az utolsó ház is, vele az utolsó koresma, verkli: kint vagyunk a szabadban. Előttünk széles völgy terül el, melyet három oldalt hegyek, magas kopárombok környékeznek; jobbra messziről fel fel csillan néha a Duna vize, míg elől karsu tornyával kies talu ringatózik a távolság ködében.

Előttünk zöld vetések között poros ut kigyózik a sikon végig; — oldalai nincsenek előfalakkal szegélyezve, enyhe árnyat sehol sem lel a lankadt utas. Az egész meglehetősen kelletlen benyomást gyakorol — kivált a magányosan menőre — hozzájárulván a nap tikkasztó melege, és a végtelen por.

Az ut öntözése is eredeti, olyan mintha lehetett kétezer évvel ezelőtt. Egy kifeszített dugója vörös fahordóból vastag viz sugár özőnlük az előtte keresztbe fekvő deszkára, s azon megtörve mint rögtönzött vizesés hull

a meglecsolandó földre. Mindenesetre találékony fő lehetett, mely reá jött, hogy így is lehet.

Az utmentén egyes helyeken ember magasságra falmaradványok hevernek a földön egy tömbben, még most is erősen össze tartva. Előhírnökei ezek az újra napfényre került városnak — szomorú fejtái egy elfeledett világnak. Hogyan kerültek azok éppen az ut mellé; ki tudná azt megmondani?

Valószínűleg a szorgalmas szántó vető nép távolítá el a termő föld alól.

Egy magában álló ily tömegben a „kőbe faragott“ szent szűz képe látható. Ajtatos kezek vadvirágokkal díszíték fel. Előtte egyszerű térdeplő, rajta szegény öreg asszony imádkozik; két kis gyermek — talán unokái — az utszéli árokban a föld porával játszadoz. — Ezek még nem értik, mi ad enyhed öreg anyjuk sirástól keserű lelkének.

Nem messze innen fákkal körül ültetve áll magában a sárgára meszelt kápolna az Isten — anyának ajánlva. Valóságos oázis — az árnyéktalan, darab földön. — Sárgára meszelt falai, alacsony tornyocskája már messziről integetnek hívó gatólag a fáradt vándor felé. Kis harangját mekkongatja néha a szél, hangja végig-végig rezeg ilyenkor sötét éjjel az egyik hegyoldaltól a másikig betöltve

A virágokkal szépen feldíszített oltáron magas viaszgyertyák lobognak s az egyházi türelmetlenül tekinget ide s tova.

Balassa odafordult egy pápaszemes ősz férfiúhoz, hogy megkérdezze, mit ünnepelnek itt. Hanem felelet helyett sajtáságos lesújtó tekintetet vetett reája a kérdezett, mintha azt mondaná: „hát még azt se tudod!“ Balassa zavarodottan kérdé:

— Talán vasárnap van ma? — Pedig előbb még eszében volt, hogy ma keddet mutat a kalendárium.

Erre a szavakra csinált csak az öreg furcsa szemeket, a melyektől még a pápaszemen keresztül is megijedt Balassa.

— Hát nem tudja kegyelmed — felelt mérges hangon — keresztény ember létére, hogy ma nincsen vasárnap! Hát azt se tudja, hogy mai napon a mi kegyes urunk, Ungnad Kristóf lakodalmát tartja a mi szeretett nagyasszonyunkkal, Losonczy Annával? Azért vagyunk itten.

Jó, hogy ezután elhallgatott a haragos öreg elfordulva Balassától, mert alighanem megijedt volna ama hatástól, melyet szavai előidéztek. Balassa hátra tántorodott, mint a kinek szívébe mártják a tört, támolygó lépésekkel dől neki egy oszlopnak; azt hitte, hogy rögtön megszakadt a szive.

Hát még ezt is meg kellett érnie! . . . Hogy teljesen beteljék keserűségének pohara, éppen akkor kellett ide jutnia, mikor az a leány, kit szeretett, imádot s kiért most még százszorta jobban őrjöng, másnak kezébe teszi kezét.

A balga! . . . talán azt várta, hogy az elhagyott szerető örökké érette fog busongani, örökké pártában marad a hűtelen miatt. Felakarta nyitni átokra ajkait, hogy elátkozza a napot, a melyen született, el a leányt, a kit ő megcsalt s a ki őt megcsalta, hogy elátkozza a földet, az eget, az Istent, midőn tekintete az oltár feszületjére esett. Csak akkor jött magához őrjöngő fájdalomából, csak akkor vette észre, milyen nagy bünt akart ő elkövetni. Leborult a márványra s vonaglott, mint egy eltiport féreg.

Hát még ha tudta volna, hogy az a leány,

csengő-zsongó zizegésével messze a völgyet. — A jámbor sváb keresztet vett magára: Isten légy velünk! mert e harangszóra az üdvözöltek lelkei gyűlnek egybe ajtatos éjjeli imára.

Most minden csöndes. Csak egy-két imádkozó fohásza hallik; egy-egy suttogó szó, talán a ruhák suhogása, vagy az imakönyv lapjának fordulása. Oly ünnepélyes a csend! A halandót elragadja a szent áhitat: Imádkozunk mi is! A hölgyek betérnek az Ur e házába; követém őket.

Valami elragadó az: egy ifju hölgyet térdelve látni a templomban, a mint imára kulcsolja össze kicsiny kezeit, égfelé fordult szemekkel keresi azt, kihez imájával fordul, s arca átszellemül tőle. Nem tudja mily szép így; a földi hiúság nem bántja: ő Istenével beszél — azzal az Istennel, a ki alkotta az eget, a földet és mindent mindent. — Térdre borulunk előtted oh Mindenható, mi atyánk, ki a mennyekben vagy —

Megvallom-e magános kápolna, az ünnepélyes csend, az imádkozó leány: e kép örökre emlékemben fognak élni! —

— Negyed órai gyaloglás után elértük célunkat — Aquincum napfényre került maradványait.

BAROSS GYULA.

a kinek szerelmét oly könnyelműen elvetette magától, milyen sokáig hallani se akart a derék, nemeslelkű Ungnad ajánlatáról, hogy még mindég az ő Bálintjában bizott, még akkor is, amikor hallotta, hogy az hűtelen lett hozzá s csak midőn egyre rutabb hírek érkeztek egykori eszményképe felől, midőn egyre jobban meggyőződött Ungnad tiszta, őszinte szeretetéről, egyezett be a házasságba. Ha ezt tudta volna! — akkor igazán semmivé kellett volna lennie.

Imádkozni akart, de nem volt képes; felugrott, hogy kirohanjon a templomból, ne hogy látnia kelljen a nászmenetet; újra tovább akarta folytatni céltalan kóborlását.

De már késő volt, éppen mikor az ajtóhoz ért, jött be a násznép első pára. Lecszüggesztett fővel, lesütött szemekkel elegyedett Bálint a koldusok közé a templom hátuljában; nyomorultabb volt ő még azoknál is, mert azok csak testileg koldusok, de ő lelkiileg is az volt.

(Folyt. köv.)

Fővárosi levél.

Miről zengjen a krónika a mai választásoktól zivatáros időkben?

Az, ki a főváros utcáin sétál, ugyancsak észreveheti, hogy alkotmányos világban mozog. Minden ház fel van lobogóva. A nemzeti tricolor a kapuk felül, ablakokból, a padlás szelelő nyílásából lobogva limbálódzik a nefelejts színű égbe — vastag betűkkel hirdelve, hogy „ki a vivat!” — Vannak nagy kiterjedésű házak, melyeknek minden második ablakából leng a zászló, s mindegyik felváltva más jelöltet éltet. A plakátok plane egész mozaikszerűen lepik el az utcza, sarkokat; annyi van egymás tetejébe ragasztva, hogy bölcs ember az, ki ki tud igazodni a sok éltetett név közül. Vannak aztán ravasz kortesek, a kik kifognak a falragasztáson. Éjnek idején olyan magasra teszik ki, a sokat mondó czédulát, hogy ember kell hozzá, hogy atulról szabad szemmel eltudja olvasni. Ennek tessék azután utána mászni egy más lepedővel. — Amott díszes pártértekezletre hívja össze valami rég nem hallott nagyság nevének viselője a választó polgárokat. Az ellenfele legyőzi: — nyakon ragasztja egy vacsora-meghívóval, hogy csak a fiú látszik ki belőle.

Természetes; mint mindig és mindenben, úgy itt is a legimpozansabb a sugárut. — A szemben lévő háromemeletes paloták tetőzeteit erős sodrony spárgával úgy össze-vissza drótozták az utcza fölött, hogy a felvidéki tót önkénytelenül felsőhajt tőle: Bozsemej. Egész vagyon! — Azok a drótok pedig ez egyszer nem fázakat drótozni valók — hanem nemes rendeltetésük a majdhogy földig érő lobogókat kiteszítve tartani. Azon vannak aztán hatalmas betűk! — Eszembe jut az adóma arról a pipaszárról, mi olyan hosszú, hogy tulajdonosa a végibe ragasztott pipára egy 10 kros égő milligyergyát tesz, és ugyancsak gyorsan kell haladnia, míg a másik végéhez ért hogy a gyertya el ne égjen addig, míg rágyujthat. — Mert ezekre a hosszú lobogókra is rá lehetne fogni, hogy az olvasónak gyorsvonaton kell utaznia mellettük, hogy oly gyorsan olvashassa, hogy el ne felejtse a végén azt, mit a kezdetben olvasott. — Tessék meg ezt után csinálni!

Hanam azért szent a béke. Eddigélé tinnál egyéb nem folyt hála Istennek! A lapok nagyrésze neki bikacsolta magát, úti a más hitet vallót; ha már egyébként nem, hát ráfogják egymásra, hogy ez saktérvédő, ez meg mameluk. Az lókupez volt valami-

kor: ez meg csángóvezető. És mi így boldogok vagyunk a fővárosban. Kivánjuk egymásnak, hogy törjön ki a nyaka — de ezért nem bántjuk egymást.

Hej bezzeg a vidéken ott szól csak a *verbungós*, meg a *vérbunkós*. Nem is restoráció, akarom mondani képviselőválasztás, a hol egy kis fejbeverés nem történt. Az olyan korteskedés annyit se ér, mennyit a máriacelli búcsu, hol ki nem törték a matatórok zápfogát; jobbról a szabadelvű pártiét, balról az ellenzékeiket (bölcs logikával) tudván azt minden ember, hogy melyik oldalán haraposabb a másik.

Es mennyi örömtök van nekünk ebből újságíróknak. Mert ettől telik csak a lap érdekes adatokkal. — Hanem aztán mikor azt halljuk, hogy egy-egy kődobást lövés is követett, egy kis ártatlan fejbeverést, ember halál: ettől aztán elszorul a szívünk. Registráljuk, mert megtörtént a dolog — de elszorul tőle a lélegzetünk. Ez már nem alkotmányos dolog. Ott vannak a mindszeinti zavargások eredménye — *6 halott négy sebesült*, a déva bányai zavargásoké egy sebesült, újra Gyergyó, Fehértemplom etc. etc.; Soponyban meg pláne a jelöltre löttek.

Hanem Gyergyó ezuttal rettenetes bosszút áll. Mikor Splényi Blaha Lujza arra járt — a jó székelyek lelkesedésükben egy telekkel ajándékozták meg a *divát* — legyen ő is odavaló földi illetve házbirtokos. A legutolsó kőfogadás alkalmával férje, a *képviselő jelölt* aztán megsértődve visszaadta az ajándékot. Ne nekéd kerület! gondoltuk: ebből tessék kikászálódni. — De kérem van a góbának esze! Azt mondták: Splényi ur! tévedni tesszik, nem kegyelmednek adtuk a telkünket — hanem a maga dalos kis feleségének, hát csak hátrább az agarakkal. De azért ha nem kell a telkünk, meg tartjuk magunknak.

No de ne tévelegjünk e széles országban; maradjunk mi csak a mi kedves fővárosunkban. Elég mesélni valónk van erről is. Ott van a népszínházi majális a rákospalotai erdőben, a min ugyancsak jól mulattunk: ott van a kovácsok strike-ja, mibe már a kor mányt is kezdik belekeverni; ott van a nyomdász jubileum, mi Giersch Lajos betűszedő 50 éves évfordulójára tartatott (tessék elképzelni nem tréfa dolog ötven évig e modern ölbányákban dolgozni) — ott van az öngyilkos jogász a „Hótal Garniban“, ki szegény apjának annyi fájdalmat okozott — stb. stb.

En édes jó Istenem; ezek az öngyilkosok! Hát nem lesz soha sem vége már. Alig mulik el csöndes békekességben egy-két hét, már újra seregestől jönnek a gyászos hollók, melyek hosszú lisztán hozzák névsorát azoknak a szerencsétlen örülteknek, kik megosztják magukat attól az adománytól, melyet az alkotó nekik véghetlen kegyelménél fogva adott. — Valóságos ragályos betegség ez néha. Van idő, és különös tavaly őszel volt idő, a mikor egész sport-szerűleg üzetett e gyászos mesterség. Az ember szíve elszorult, midőn napról-napra hallotta e szomorú híreket.

Még valami a bejelentési hivatalról. Hogy mi ez, a vidéki ember közt kevés tudja. — A sokat tudó nagyvárosi azt szokta reá felelni, hogy korszerű intézmény. És bizony igaza van. De valamint Baross Győzött arra érezte magát jogosítva, hogy megmondja nekünk az igazat, hogy tisztelet, becsület a hivatalnoki karnak, egy mégis achilesi sarkuk, hogy t. i. nem tudják a törvényeket azok, a kik a közigazgatást vezetik (s mi hozzá tesszük, hogy fájdalom, de úgy van) a bejelentési hivatal vezetőire meg rá lehet fogni, hogy nagyon tudják a törvényeket és pedig keleti-

nél jobban. Mert azoknak a paragrafusoknak — úgy meg vexalják a bejelentő polgárokat, hogy példa van reá, miszerint tizenkét ízben is vissza küldték egy szegény fél bejelentési ívét, csak azért, mert majd nem volt jól írva, meg nem volt jól olvasható etc. etc. úgy hogy a szegény megvexált asszony kétségbe esett a felett, hogy ő már most mit tévő legyen... Pedig egy napszamos mosónőtől csak nem lehet kivánni, hogy calgrafice tudjon írni, vagy értse a corpus jurist, úgy mint Wenzel.

B. G.

Hartmann pessimismusa.

— Tanulmány. —

Irta.

Dr. K. L.

(Folytatás.)

Igy határozza meg a bölceletet Hartmann; tehát szerinte a bölcelet feladata nem megnyugtani az embert, hanem elégedetlenné, boldogtalanná tenni, holott mint Somogyi írja, a valódi bölcelet hivatása az, hogy az emberi ismeretekbe egységet hozzon, s ezáltal az értelem s szívet megnyugtani törekedjék, sőt ne csak törekedjék, hanem meg is nyugtassa. „Mit akar tulajdonképen az önmagát tudományosan fejlesztő emberi szellem elérni? Mivel a philosophiai ismeret csak akkor igazán philosophiai, ha mind objective, mint concrete igaz: láthatni, hogy az önmagát tudományosan fejlesztő emberi szellem nem akar, nem is akarhat mást, mint az általános igazságon belül az általános igazságnak, és önmaga igazságán belül az általános igazságnak, vagyis az öszszerő igazság eszméjének oly ismeretét, mely őt teljesen megnyugtassa. Ez pedig a philosopháló szellemben csak azon föltét alatt fog létre jönni, ha az igazsággal a bizonyosság, a bizonyossággal meg az igazság bensőleg egyesül; mert a philosophia tudomány az igazság és bizonyosság egysége.*

Hartmann bölceleti rendszerét tüzetesen bírálni kívül esik feladatunk keretén; e helyett vizsgáljuk azon okokat, melyekkel Hartmann pessimismusát védi. Hartmann megtagadván a személyes isten létezését, a lélek halhatatlanságát, erkölcsiségét s ez által egy túlvilági élet lehetőségét, természetes: hogy ily módon csak a földön, a földi élvezetekben kellett boldogságát kerésnie, de az élvezetek magasabbra teremtett szellemét ki nem elégíthetvén, szükségképen pessimismusba esett, élvezetek helyett mindentűt csak bajt, nyomort, boldogtalanságot lát. Hartmann négy okot hoz fel, melyekkel azt akarja bebizonyítani, hogy a baj, boldogtalanság messze felülhaladja a boldogságot, s hogy az ember csak nyomorra született. Mindenekelőtt Hartmann ez állítása ellenkezik a világ céljával; a metaphysika szerint a teremtés célja (objective a) első helyen (finis primarius) az isteni tökéletesség kinyilvánítása, a teremtő megdicsőítése kifelé, vagyis az isten külső tisztelete, mely minden körülmények között megvalósul; b) második helyen (finis secundarius) a teremtmények boldogsága, a menyenyiben erre képesek, e boldogság bizonyos körülmények között nyerhető el; mert Isten jósága kívánja, hogy azon teremtmények, melyeknek a boldogság után törekvést, s arra képességet adott, boldogságban is részesüljenek s ennek elérésére az eszközöket is megadta nekik.

Hartmann mint felhozott okaiból kitűnik, helytelenül fogja fel az ember hivatását. Az

* A phil. módszerek akadályairól Horváth Cyrill. 1868. VIII. sz. 16 lap.

élet nem vége, hanem csak eszköz; élni nem annyit tesz, mint élvezeteket keresni, az élet örömeibe merülni, a szenvedélyeket kielégíteni, hanem szellemileg s erkölcsileg fejlődni, tökéletesedni, hogy egykor a szelle munkbe mélyen beoltott fenséges vágyódás az igazság teljes megismerésére, a valódi boldogság elnyerésére érdemesekké legyünk.

Ezek után lássuk egyenként, mily győző erővel bírnak Hartm. okai. 1) az első ok: minden élvezet kimerültséget von maga után, helytelen, mert a valódi, mértékletes, tehát a túl nem csigázott élvezet korántsem vonja maga után az idegek kimerültségét, sőt ellenkezőleg a mértékletes élvezet az idegek erősítője, élesztője; 2) a tapasztalás határozottan megcáfolja azon állítást, hogy élvezet csak indirect uton, a fájdalom megszűntével keletkezhetik: 3) a harmadik ok összeesik az öntudat fogalmával, (Hartmann meghatározása szerint, mely azonban teljesen helytelen) a tapasztalás ellenkezőt bizonyít, amennyiben tudattal bírnak az élvezetről úgy mint a fájdalomról; 4) részben igaz, amennyiben vannak rövid ideig tartó élvezetek, de viszont vannak különösen szellemi élvezetek, melyek huzamos ideig tartanak. A felhozott okok tehát gyakorlatilag is helytelenek lévén, a rájuk épített következmény is helytelen. Hartm. hosszas tanulmányának eredménye csak az, mit az ókorban már Salamon kimondott: Vanitas vanitatum et omnia vanitas,* s mit a középkorban Sz. Ágoston ismételtén kifejezett. Inquietum est cor meum, donec requiescat in te; mert Hartmann helyesen bizonyította, hogy minden földi törekvés (magasabb cél nélkül) semmis, hiú.

Az ember, ki boldogságát a földi javakban keresi, mindentűt csak csalódást, elégedetlenséget talál, mert az ember nem csak érzéki létező; az érzéki javak őt egyedül ki nem elégíthetik. S minthogy a boldogság csak a teljes megelégedésben van, az érzéki, a földi javak élvezete pedig az ember magasabb, szellemi természetét üresen hagyják: azért a józan emberi ész, a sensus communis követeli, hogy e föld nem lehet az ember célja, hanem kell léteznie egy magasabb életnek, melyhez viszonyítva e földi élet csak annyiban bír értékkel, a mennyiben bennünket ama magasabb életre előkészít: a földi élet nem cél, hanem csak eszköz. — Az emberi lélekbe melyen bele van oltva az igazság s boldogság utáni vágyódás, mely e földön kielégítésére nem talál. Bennünk van igazság utáni vágyódás, törekvés; e vágyódást nem elégíti ki ezen tévedéssel s kétséggel teljes világ. Minél inkább győzedelmeskedünk a tévedéseken, minél tovább haladunk a tudásban, annál több titokra akadunk, annál távolabbinak tűnik fel előttünk azon igazság; mely után törekszünk. A teremtő jóságával s bölcsességével nem egyeztethető meg, hogy elérhetetlen célt tűzött volna ki; azért a lélek számára más életnek kell fenntartva lennie, hol ezen igazság után való törekvését, célját eléri. — Bennünk van továbbá a boldogság, szükségleteink tökéletes s tartós kielégítése után való vágyódás, e vágyódást a föld javaival kielégíteni nem képes, az emberi kebel a föld romlandó adományai iránt unalommal, míg a magasabb, jobb s állandó iránt kiolthatatlan vágyódással van eltelve, s így létünk okozójától joggal követelhetjük, hogy e belénk oltott vágyódás, mely itt kielégítésre nem talál, nem találhat, egy jövő életben kielégíttessék. Ha az ember halálával a lélek is megszünnék, úgy a teremtés remekműve szerencsétlenebb volna mint az alsóbb teremtmények, különösen az állatok. Az

* Eccl. c. I.

állat csak érzéki szükségletek kielégítése után törekszik, nem ismeri helyzetét s nem képes annak tudatára jutni, hogy szerencsétlenebb, mint más létezők, mert csak érzéki, nem szellemi létező; de az ember nemcsak érzéki, hanem érzék fölötti, örökké való után is törekszik, érzi, hogy törekvése a földön nem teljesül: ismeri magát, más lényekhez viszonyítva mostoha állapotát; csak egy jobb jövőben való remény nyugtathatja meg, s e remény teljesülését joggal várhatja a teremtő jóságától s bölcsességétől.

A pessimisták általában, s így Hartmann is helytelenül fogja fel az ember hivatását, mert az ember nem élvezetekre* van teremtve, hanem munkára s csak a mértékletes munka, s egy jövő életnek biztos reménye szülhet igazi megelégedést, minőt a pessimisták nem élvezhetnek, minthogy tapasztalás szerint a pusztai földi élvezet nem elégítheti ki a szellemi embert, sőt ellenkezőleg elégedetlenné, boldogtalaná teszi, mely tapasztalás következtében a pessimisták csak rosszat látnak mindentűt, minek végső következménye lőn az isten, anyagtalan lélek létezésének s a jó és rossz közti különbségnek tagadása.

A pessimisták a tárgyakkal csak sötét oldalait szemlélik, s annyiban becsülik, a mennyiben érzéki élvezeteket okoznak, míg a bennök rejlő magasabb, szellemi boldogságot teljesen feledik, — Ily fekete színben rajzolja Hartmann a szeretetett, a barátságot, a házasságot, mely az érzéki élvezeten kívül csak bajt, kellemetlenséget okoz; Hartmann ez állítása a házasság céljának félreértéséből származik: az érzéki szeretettel egyszerűen kell a szellemi szeretetnek, mely lelki gyönyört szül, s megédesíti az együttlétezés perceit. — Az ember hivatása a munka, s nem az élvezetek hajhászása. S mi egyéb a munka, mint természeti erőnk s tehetségeink egyenes foglalkodtatása, bizonyos komoly cél elérése végett. S mily élvezetet okoz munkák céljának elérése azon tudat következtében, hogy nem csak boldogságban részesültünk, de egyszersmind a boldogságot magunk, munkák által érdemeltük meg. Munka az ember hivatása, tehát nem csak testi szükségleteink kielégítése végett kell munkálkodnunk; a munka a mi létezésünk főtörvénye,** a munka a nemes lelkek tápláléka:*** a testi épség alapja; a munka megvédi a testet a sorvasztó szenvedélyektől, az elégedetlenségtől, a bűnöktől; mértékletes munka jótékonyan hat az emberi lélekre, felvidítja, folytonos működésben tartja, megóvjaa az emberre oly veszélyes unalomtól. — S mind ez vonatkozik a munka mindkét fajára, a szellemire s testire.

Az ember továbbá a társadalomnak tagja, tehát oly létező, ki feladatát csak másokkal való közösségben érheti el. „Az egyes ember magában képtelen rendeltetése elérésére; az egyéni lét korlátoltságát megszünteti az emberek végtelen sokasága, mely az ember céljainak elérése határtalan erőt és végtelen időt nyújt. De hogy az emberek sokasága az egyest közelebb vigye rendeltetéséhez, úgy kell szervezve lennie, hogy a sokaság az egyesekért legyen (tehát nem pusztán az egyesek egyszertű, egymás mellett létezése, minden összefüggés nélkül). Csak midőn az egyesek a sokaságban egymásért vannak, jön létre az emberek közössége. Az ember rendeltetését csak e közösségben érheti el.

* A lélek él . . .
Mely tenni vágyik, mely nem hágy nyugodni,
S csatára kél a renyhe élvezettel. (Madách Emb. trag.)

** Tóth Kálmán. Jellem I. 101 lap.
*** Sen. Ep. 31.

Az emberi közösség fogalmában több is rejlik. A személyiség tervszerű s rendezett tevékenysége, mely bele nyúl a külvilág tárgyai közé, s a szükséglet és élvezet kielégítésére átalakítja a munka. A munka eredménye, mely alkalmas a szükséglet s élvezet kielégítésére, a javak. Az egyes elszigetelt ember alig képes legprimitívabb szükségleteit kielégíteni. Csak a munka és a javak termelésének közössége adhatja meg a gazdagságot. Minden egyes jószág, mely a személyiség munkájának eredménye, egy a személyiséggel, s a személyiség életével, és sérthetetlen, mint ő maga. A javak e sérthetlensége a jog; s a jog által a személyiséggel egy sérthetetlen testté egybefoglalt javak: a tulajdon. A ki tehát megsemmíti e tulajdon, megsemmisíti a személyiséget is.* Mindez első sorban az anyagi munkára vonatkozik ugyan, de kétségtelen, hogy ugyan ezeket kell tudnunk a szellemi munkáról és javakról is. Tenát munka az alap, a nélkül az ember nem lehet a társadalom méltó tagja, nem tarthat jogot, mint henye azon javakra, élvezetekre, melyeket minden egyes tag közös önzetlen munkája eredményez.

A munkának tapasztalt sikertelensége (anyagilag, mert az öntudat a helyes munkálkodást mindig megjutalmazza) nem fogja eltántorítani azokat, kikben a jövő világ örök képe él, kik tudják, hogy „behat az egészbe minden kör és munkásság, bármily csekélynek lássék is“.

A munkát tüzi ugyan ki Hartmann is az ember feladatául, de e munkának Hartmann által megjelölt célja korántsem ösztönzi az embert a munkálkodásra, sőt ellenkezőleg tétlenségre kényszeríti. Hartmann szerint ugyan is az embernek teljes megfeszített erővel kell munkálkodnia, hogy az emberiség mindinkább művelődjék; de azért nem remélheti, hogy a munka által vagy ő maga, vagy az emberiség együttvéve boldog lesz, sőt ellenkezőleg minél inkább művelődik az emberiség, annál inkább szaporodik a létezés nyomora s kínja. S így önkénytelenül támad az ember lelkében ama kérdés, miért munkálkodjék, ha ez által az emberiség boldoggá nem, sőt boldogtalanabbá lesz? Ha végső célunk a megsemmisítés, a semmibe való térés, a nirvanába való süllyedés, úgy ezt munkálkodás nélkül is elérhetjük?! Hartmann mig egyrésztől munkát követel tőlünk, addig másrésztől megfoszt bennünket a munka boldogító tudatától, mert sem egy jövő életben nem remélhetjük, hogy munkánk megérdemelt díját elfogjuk nyerni, minthogy tagadja egy személyes isten létezését, a lélek halhatatlanságát, az erkölcsi felelősséget, egy jövő élet lehetőségét; — sem a jelen életben nem hagyja meg ama boldogító öntudatot, hogy az emberiség boldogságához tehetségünk szerint egy porszemnyivel mi is hozzá járultunk, mert minél inkább előmozditjuk munkánkkal az emberi műveltséget, annál boldogtalanabbá lesz az emberiség. Hartmann tanítványára is rá illenek Rousseauak a materialistákról mondott szavai: „Kerüld azokat, kik azon ürügy alatt, hogy a természetet akarják értelmezni, vigasz nélküli tanokat hirdetnek, kik mindent ledöntenek, felforgatnak, lábbal taposnak, mi az igazság előtt szent, kik a szerencsétlenekektől fájdalmuk utolsó vigaszát rabolják el, a gazdagok s hatalmasaktól szenvedélyeik egyedüli fékét is elveszik; kik a lelkiismeret szavát elfojtják, az erény reményét megsemmisítik, s még azzal dicsekednek, hogy ők az emberiség jóltevői“.

Mondottam ember: küzdj és bizva-bizzál!
(Madách, E. tr.)

* Budapest. Szemle 1876. 19. sz. 55 s. k. lap.

Gondolatok.

Tudom és érzem a felelősség súlyát a közvélemény irányában; de én három hatalmat ismerek, melynek véleményemre és annak törvényszerű nyilatkozataira nézve felelősséggel tartozom: mindenekelőtt *Isten*, azután saját lelkiismeretemet, és az ország közvéleményét. Nagy fontosságot tulajdonítok ezen utolsónak is, de ha *Isten* és saját lelkiismeretem előtt tisztán állok, fájdalmasan bár, de nyugodt lélekkel türom a közvélemény károztatását. Nincs nagyobb csapás, mintha valaki saját lelkiismeretével jön meghasonlásba. Még a közvélemény hatalmának sem szabad feladnunk benső meggyőződésünket és keblünk nyugalma.

DEAK FERENCZ.

Ki a keresztény hit ellen vív — csak ront, ami igen könnyű, de építeni nem tud, mert nincs igazság benne.

POLLÁK.

Csak a hamis és fölületes műveltség által üres okoskodáshoz szokott értelem hiszi magát tökéletesen műveltnék.

RELIGIÓ.

Mint a magasban repülő sas, lakják szellemünk az égben — és csak a legszükségesebb földi követelmények miatt szállunk alá a földre, miután valódi lakhelyünk hitünk szerint az égben leszen.

FUCHS SÁNDOR.

Irodalom.

A magyar hirlap irodalom statistikája 1780 — 1880-ig. Összeállította Szalády Antal, bevezetéssel ellátta Ferenczy József. A 250 oldalra terjedő érdekes és nagy szorgalommal összeállított munkának ára csak 1 frt 70 kr. A munkát áttekintve, nem tudjuk mit csodáljunk rajta inkább: a szorgalmat, fáradságot, pontosságot és hiteles adatokat — melyek 15 éven át dolgoztattak fel. Országunkban ketten adták fejüket az ilyen nagy fáradságu és aránylag háladatlan munkakörre. Szinnyey és Szalády. Bármennyire óhajtanánk a munka terjedelmes bírálatát adni, azt ismertetni te rünk szükke miatt le kell mondanunk, 1780-ban még csak 1 hirlapunk volt, és 1870 december 31-én már 321. E munkát, érdekes tartalmánál fogva mindenkinek ajánlhatjuk. Minden keletkezett lap neve, iránya, megjelenési helye, szerkesztője, kiadója, ára: születése és halála napja pontosan feljegyezve, talán sokat fog érdekelni.

Az ápolás módszere. Irta Lederer A. Átnezte és bevezető szóval ellátta dr. Fodor József. Lampel Róbert Wodianer F. kiadásában. Ára 40 kr. A jeles paedagogusnak műve a szokott és megérdemelt érdeklődéssel fogadtatott. Szívesen üdvözljük mindenkor a lelkes és érdemdus író, kit megnyerni szerencsénk volt a magyar irodalomnak, kitől már több jeles mű látott napvilágot. — Lapunk szük kurete nem enged részletesben foglalkozni a rövid, de velős művel, mely hisszük, iskolánknak úgy mint paedagogiai irodalmunknak nagy szolgálatot tesz.

„Az antisemitizmus hazánkban“ írta Zaáry József ügyvéd. Ára 60 kr. A tudományos műveltséggel megírt művecskét az érdeklődők figyelmébe ajánlhatjuk. A művecske jeligeje: Omnes homines qui de rebus dubiis consultant, ab odio, amicitia, ira atque misericordia vacuos esse decet. Haud facile aminis verum providet, ubi illa officium, neque quisquam ommium, lubidini simul et usui paruit.

Hunfalvy Pál. *„Nyelvtudomány és nyelvtanítás.“* Tanítók és tanárok figyelmébe ajánlja 1884. (N. 8 r. V. 177 l.) 1 frt 50 kr.

Sziklay János dr. *„A magyar népszinmű története.“* I. rész. A legrégebb időből Szigligetiig (8 r. 94 l.) 1884. 80 kr.

Dalra fel 1000 legnépszerűbb, legszebb magyar népdal összegyűjtötte s a dalkedvelő magyar közönségnek ajánlja Cserjés László (16-r. 618 l.) kötve 1 frt.

Nemeskey Andor. *„Májusi rózsabimbók vagyis elmélkedések a bold. szűz Máriáról a loretoi litánia fonalán.“* (N. 8 r. 259 l.) 1884. 2 forint.*

Frissítő.

Csak azt csodáljuk, hogy Szapáry nem bélyegezteti meg a választásoknál használt köveket és kavicsokat.

„Saxa loquuntur“ Kolozsvárott beigazodott.

Most már nem szó-, hanem kötőbbséggel választanak.

Szotyroy uramnak szerzeménye csak megjárna szerzeménynek, de nem himnusnak.

Nü, mondjál Dölfilében, ki a vivát?

Haszt a frog! Mind a kettü!

Hodj?

Hát, nem is todsz a mienk regulat?

Leben und leben lassen.

A képtárban bámulja a falusi bácsi Raphael képét, oda jön hozzá a városi barátja: Nos tetszik? Raphael festette.

— Nem bánom én, de nekem még is tetszik.

A (sz)ódás Szász Károlyból hát még is lett Treformatus püspök.

Szász Károlyon mégis csak meglátszik, hogy református — nem jár egyenesen — szeret Vargha betüket csinálni.

A papa a leány kérében járó fiatal emberhez: Lássá kérem, ez a legöregebb leányom — adok vele 10 ezer forintot, ez a középső, szintén 10 ezer forint kap — és ime a legfiatalabbikkal 20 ezret adok, mivel egyik válla kissé kihőtt.

Leánykérő: Uram, nincs önnek olyan leánya talán, kinek mindkét válla kinőtt?

Modern. Képzeld csak kedves Gizi, báró X tegnap meghalt. — Oh a szegény! Olyan ügyes kutyája volt, a melyik maga tudta az ajtót felnyitni.

Doktor úr! Hány fokos fürdőt vegyem?

Huszonötöt.

És hányszor fürödjem magamat?

Harminczszor.

Nü, akkor inkább fürdöm magamat 50 fokos vízbe, és veszek csak 15 fürdőt.

A választóknak most mi kö? — Kö.

Bogdányi uram az „Egyenlőség“, igazabban a Kagal hivatalos közlönyének érdem.

* Elősorolt könyvek kaphatók: Tettey Nándor és Társa könyvkereskedésében. Budapesten IV. Egyetem utca 11. szám.

dus (?) szerkesztője, a keresztények támadásával már sokra viszi. Csodáljuk igazán, ő, ki pár évvel ezelőtt a „Függetlenség“ munkatársa volt, most keresztényfaló lett. Drágálós munkatársa dr. Reinitz Adolf telivér zsidó fiskális pedig tanulmányában kimutatni igyekezik, hogy minden jóra való keresztény ember csak keresztelt zsidóból vált, végül Göndöcs Benedeket támadja meg, kinek munkáit és tevékeny pályafutását bizonyára nem ismeri, de mit is várhatni egy slendrián fiskálístól.

Sopronban új fegyházat fognak építeni, mely 360,000 frtba kerül. Kulturális szempontból minden esetre üdvözljük e nemes mozgalmat *modern műveltségünk e világító tornya* iránt, annál is inkább, mert sok szegény állomás nélküli filozopter folyamodhatik majd bele egy kis *életjáruléki* conversióért.

A „M. Á.“ tiszta-eszlári tudósítója jámbor áhitattal kikel *„kukaczból a kath. papság erszényén szárnyra kelt kath. szerkesztőcskélek“* ellen, kik jó pénzért akármiféle protestáns hurca hordozóul gerájják magukat.

Szegény jámbor levelező ur, mért bántod a kath. papságot, hisz az nem tudja, hogy juhái a *koszos birkák vályujából isznak*, csak nem kívánhatod azt, hogy a kath. papság a szabadkőműves *Szücs* et Comp. és az *„Uj kath. társadalom“* szerkesztőjének Mayer Arnold urnak *veséjét és máját* vizsgálja. Elég, ha az Isten tud mindent, mi a részletektől is undorodunk.

Történelmi naptár.

Junius.

15. **Vasárnap.** 1263. IV. Orbán pápa megtölti a magyar templariusoknak a bajviadalt, mint bírói bizonyágtételt. — 1309. Róbert Károly harmadszor koronáztatik magyar királynak. — 1312. Rozgonyi csata, Csár Máté és Róbert Károly között. — 1790. A magyar rendi tábla megesketteti a felső házat az alkotmányra. — 1829. Pápai rendelet a titkos társulatok ellen.

16. **Hétfő.** Regis Ferencz. 1566. Las Cases Bertalan, Chiopa püspöke Mexikóban, az üldözött indianok legnemesebb barátja meghal Madridban. — 1846. Mastai János Mária bibornok IX. Pius néven pápának választatik.

17. **Kedd.** Adolf Reiner. 1696. Sobiesky János halála. — 1762. Crébillon Prosper Jolyot halála Párisban. — 1775. Csepessányi Gábor halála. — 1844. Mednyánszky Alajos báró halála. — 1853. Iduna (Szász Paulina) magyar költő halála.

18. **Szerda.** Marcellin. 1155. I. Barbarossa Frigyes megkoronáztatása. — 1816. Tölyf János, magyar hellenista, író és nagy tudósunk születése Nagyszombatban.

19. **Csütörtök.** Gyárfás Protár. 1623. Pascal. Balázs születése Clairmontban. — 1841. Kossovich Károly halála. — 1867. Miksa mexikói császár megölvetik.

20. **Péntek.** Jézus sz. szive. 1798. Czech János magyar történész születése Győrött. 1823. A szabadkőművesek és titkos társulatok Portugálból kitiltanak.

21. **Szombat.** Alajos. 1237. Julian, Ázsiában a magyarok őshazáját feltalálja. — 1820. Hunfalvy János születése Szepesvármegyében Nagyszalókon. — 1830. Alber János k. r. tanár és tudósunk halála. — 1866. A porosz-osztrák háboru kezdete.

Szerkesztői üzenetek.

Dura Máté. H. M.-Vásárhely köszönettel vettük szives küldeményét, majd elolvassuk és besorozzuk. Még eddig nem láttunk semmit az ígértből.

Margiti. Ergo pax nobiscum! — V. H. Szolnok. Bármikor szívesen állunk szolgálatára, tessék velünk rendelkezni, bármily ügyben vagy megbízásban legkészségesebben járunk el.

Dr. P. F. Veszprém. Ezer bocsánat, hogy még eddig levél nem érkezett!

Mai számunkhoz van mellékelve Tettey Nándor és Társa könyvkereskedésének leszállított áru könyvjegyzéke, melyet előfizetőink különös figyelmébe ajánlunk.

HIRDETÉSEK.

Az összes keresztényekhez!

Homályban
láng és égőanyag nélkül
világító
feszületek.

Elegáns szobadisz.
1. számú 20 ctm magas
2 forint 65 kr, 4. forint és 6 forint.
2. számú 30 ctm magas
3 forint 35 kr, 5 frt 35 kr és 8 frt.
3. számú 40 ctm magas
4 forint, 8 forint és 10 forint.

A járulék beküldése vagy utánvétel mellett megrendelhető e czim alatt:
Fabrik
chemisch-technischer Bedarfs-Artikel
TEICHMANN & Co.
Berlin SO., Oranien-Strasse No. 182.

KRISZTA és LEITNER
a budapesti oltáregylet egyedüli szállító
BUDAPEST, IV. ker., Lipót-utca 13. szám.

Ajánlják bőven felszerelt raktárakat mindennemű
miseruhák,
reverendák, czimádák,
egyházi és egyleti lobogók,
egyházi szövet, damast,
paszománt, rojt, bojt,
brüsszeli és czérna egyházi csipkékben.

Egyházi szerek,
helyhek, szentségtartók,
keresztek,
templom-készletek stb.

Arany- és ezüst-himzések
minden rajz szerint művészileg készülnek.
Tüzaranyozás vagy ezüstözés gyári áron saját gyárainkban legrövidebb idő alatt készülnek.

Gyár:
Havas-utca 7. sz.

Megrendeléseket szegényebb egyházközségeknek részletfizetés mellett is eszközünk.

ZENE
a családi otthonban.

Az anyyira kedvelt kis kintornák
ARISTON,
melyen bárki, minden zeneértelen nélkül is minden darabot, a hangjegy alkalmazásával, lejátszani képes. kaphatók a legjutányosabban a foraktárban

Eder Antal Gyulánál
zongoragyáros és raktár-tulajdonos
IV. Ferencziek-tere 4.

Ezen hangszer megkedveltetését igazolja azon körülmény, hogy 3 vagy 4 hó alatt 3000 darabnál több lett elárúsítva. Elszállítás minden irányban, felkészítéssel, és utánvétellel eszközöltetik.

Egy hangszer 6 hangjeggyel, csomagolva postára szállítva, 22 frt, minden további hangjegy darabonként 65 kr.

NYARALÓKBA, FÜRDŐKBE.

Utazóknak és turistáknak kézi és nagy kofferok 3-35.—, kézi-táskák 3-20.—, vállra függeszhető táskák 4-10.— Berendezett utatáska 18-60.— Praktikus összeállított tárgyakkal berendezett uti-tekercs 6.— Borotválkozó-készlet összeállítva John Heiford borotvával 7.— Uti ivópohár 40 kr.—1.50, frottirozó keztyűk 40 kr.— drót hajkefe 1.— Kulacsok 1-5.— Pinczetek 3, 5, 8 üveggel 9-13.50 Botszék 4-10.— Kanózos gyufatartó 85 kr. Távcső 7.— Messzelátó sétabotokra alkalmazható 3.20. Erős zsebkes 1-2.— Vízmentes esőköpeny mindkét oldalán hordható 10, 12, 14.— Özbőrrel bevont löszőr ülő- vagy fejpárna 6.20.— Tyúkszem-karika doboz 24-30 kr. Utiszappan dobozban 20 kr. **Biztonsági revolverek** belőve 25 tölténnyel 5, 6, 7.— Kis formájú erős lövésű Bulldogg-revolver 9, 10, 11.— Revolver-fegyver 55.— Elemtöltő zseb-boxer 1.— Pontosan járó remontoir nickl zsebbőrá 10.— Fali inga-óra 4.50. Lapos zseb-napóra 1.— Időmutató házikó két alakkal és thermometerrel 1.00 Thermometerek 60 kr.—2.50. Plaid-szűjjak 85 kr.—2.50.

Sport-czikkek. Angol disznó-nyereg 15-35.— Angol bőr-kantár 2.65-4.— Kettős szárral 5-8.50 Martingal 3.50-4.— Kengyelvasak 1.60-2.50, 3.50. Kengyelvasak 2.40-7.— Izzasztó 2.75-6.— Fehér mosható izasztó 4.50. Zabla 1.80-3.50. Trenzl 50 kr.—1.50. Felcsatolható sarkantyú 2.— Lovagló-gamasznik bőrből és vízmentes vászonzó 4.50-7.50 Lovagló- és kocsi-zsebkönyvel 14-20.— Nyereg-szappan doboza 85 kr. Pegeot löszőrvirólló 5.— Rugany lólabseb-mentő 2.— Kocsibőr- és szerszám-puhító kenőcs 50 kr.—1.— Nubian blaking bőrlakk 90 kr. Öz-bőr kocsiszűjtő 1.— Ezüst-, réz- és más érc-tisztító por 25-50 kr.

Vadászat és halászat összes kellékei.
Halászó-bot 1.25-15.— Kész zsinór 20 kr.—2.— Mesterséges legyek horoggal 12 drb 80 kr.

Mulattatásul. FLOBERT-fegyver ságoknak és czéllövészet betanulásához 7, 10, 11, 16, 24.— Flobert-pisztoly 6-15.— Vas czéltábla kiugró bohócczal és mozsárral 8-9.— Mozsár nélkül 3-6.— Csinos nickl légpisztoly 7.50, ehhez fa czéltábla 75 kr. **Külgő-egyleteknek és vendéglősöknek** keményfa bábu 2.50. **Lignum sanctum** golyók nagyság szerint 1.50-3.50. Színes lamponok kerti ünnepekhez 20-25 kr. Croquet játék 10-20.— Uj angol Lawa Tennis társas-játék 29.— Karikajáték 12 pár 1.80. Színes gummi-labdák 15 kr.—1.50. Papír léggömbök 50 kr.—2.—

UJ! Ariston kertben az ifjúságot és felnőtteket mulattató 6 zenedarab 24.— Zenedarab külön 75 kr. **Accordeon tremolo** concert-harmonika 7-10.— Szájharmonika csengető-kisréttel 1.50. Háromkerékű tartós **velociped** futóknak 10, 12, 15.—

Tornaszerek. Mászó-kötél 5.80-8.80. Trapez rúddal 7.50. Trapez karikákkal 8.50. Gyermek-hinta 5.50-9.— Teljes tornakészlet iskolaiával és ábrákkal 15.— Tornagolyók kilója 30 kr. Tornacipők 1.30. Uszód-öv 8-10.— Két vívőkészlet 23.50. Athleta-bot súlyos 2.50, bőrrel bevonva 5.— Athleta box-keztyű 2 pár 8.— Athleta czéllövő nagy ívnyílak 2, 3, 5.—

Dohányzóknak vas dohánynyag-gép fogas hajtókerékkel 18.— **Dohánytartó**, melyben a dohány nyirkosan marad 4.50. Dohánykas szítával 2.50. **Automat** cigarettakészítő és dokánytartó szelence, a fedél betevésével kész cigarettát nyerünk 2.— Houblon cigarettapapír, szopókával a következők: 3 —————
vastagságban 10-0-a 50 kr., ahhoz tozó 30 kr. Strassburgi szarazon szívó **fa-pipa** 1, 1.50. **Hibátlan tajték mukrapipa** ezüst-kupakkal 8.— **Községeknak** tartós réz-oldalú kihirdetési dob 15.— Postatáska két kulccsal 8-10.50. Postástrombita 1.85.

Nyarlalókba. Az egészségre fenntartásához **szodavíz-készítő**, tiszta üdítő szodavízet nyerünk egyszerű bánásmóddal, 2 4 6 8 10 mészesszerű 7, 10, 12, 14.50, 17.— lyes

Legjobb szoda és borkó csomagja 2.— **Víz-szűrők** az egészségtelen víz tisztításához 2.50, 3-5.— **Fagyalt-gépek** receptekkel.
3 6 12 adagra kétféle fagyalt-
7.50 11.50 16.50 nak 15-21.— Vajkésztő vas hajtókerékkel 4.50, 6.50. Vaj- és sajt tányérok üveg fedővel 1-6.— Sodrony ételborító legyek ellen 50 kr.—1.80. Kis borsórtó ebédő-asztalra 1.20. Kerti gyertyatartó 1-3.— Japáni kerti napernyők 1.— **Comfort kávé-gép**, legjobbnak elismert, 1-10 csészére 5.60-12.80. Angol asztali evőeszközök. Vas mángorló nagy hajtókerékkel, szabályozható rugókkal 50.— Családi mérleg 10 kilóig 6.— Kézi palack-dugaszó 1.40. Hidraulikus hordozód itatok megromlása ellen 1.— Biztonsági borlemez gummicsovek 2.70, 3.50. Önműködő dugaszhozó 80 kr.—3.— Szobapadló-fényház doboz 70 kr. Kagasztószűrő üveg és porcellánhoz 85 kr. Piéce perpetuelle, egérfogó több egerekre 70 kr. Jótállás melletti fogfésűk 35-70 kr. Virágasztalok 7-15.— Virágharmonika 40 kr. Kézi virágfecskenők 1.20-3.— Kerti fecskenők 14-21.— **Függő hintaágy** 2.70, 4.50, 6.50, egész nagy széjjelfeszítő léccel 14.—

Anyáknak önműködő szoptató-üveg 1.50. Ismert angol foggyógyony 3.— Allóvetés anyaméh-fecskenők 1.80-4.—

Rehaud gyorsforraló-lámpa 1.80-2.20. Serpenyő 1.— Erős gyermek-ko-si 7.50-14.— **UJ gyermekbölcső-koesi** 14.— Törhetlen laivoir gyermekeknek 1.50-2.—

Próba-megrendeléshez 721 ábrás árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-ső szám.

SZEDLÁCSKO LAJUS
uri és női lábbeli készítő

Budapesten, IV. ker., vámház-körút 14.

Ajánlja lelkiismeretesen
a legjobb anyagból és munkával
csinnal kiállított aránylag olcsó árban szabott minden szakmájába vágó munkáit.

Hibás és sérült
lábuaknak, különösen, a legkényelmesebb s czélszerű lábbelivel szolgál.

Vidékről megrendelésre a beküldött viselt lábbeliek mintájára is fogad el megrendeléseket s azokat pontosan végzi.

Helyben levelező lap által tudósítva, a mérték vételt személyesen végzi.